

dosarul nr. 3r-125/19

prima instanță: Curtea de Apel Comrat (judecătorii: D. Fujenco, Ș. Starciuc, L. Caraianu)

DECIZIE

24 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de către deputații Adunării Populare a Găgăuziei, Vitalie Dragoi, Mihail Manolov și Serghei Cernev,

în cauza de contencios administrativ la cererea depusă de către deputații Adunării Populare a Găgăuziei, Vitalie Dragoi, Mihail Manolov și Serghei Cernev cu privire la interpretarea art. 61 alin. (2) din Regulamentul Găgăuziei,

împotriva încheierii din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost respinsă ca inadmisibilă cererea depusă de către deputații Adunării Populare a Găgăuziei, Vitalie Dragoi, Mihail Manolov și Serghei Cernev cu privire la interpretarea art. 61 alin. (2) din Regulamentul Găgăuziei,

constată:

La 10 aprilie 2019 deputații Adunării Populare a Găgăuziei, Vitalie Dragoi, Mihail Manolov și Serghei Cernev au depus cerere cu privire la interpretarea art. 61 alin. (2) din Regulamentul Găgăuziei.

Prin încheierea din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Comrat a fost respinsă ca inadmisibilă cererea depusă de către deputații Adunării Populare a Găgăuziei, Vitalie Dragoi, Mihail Manolov și Serghei Cernev cu privire la interpretarea art. 61 alin. (2) din Regulamentul Găgăuziei.

La 25 aprilie 2019 deputații Adunării Populare a Găgăuziei, Vitalie Dragoi, Mihail Manolov și Serghei Cernev au declarat recurs împotriva încheierii primei instanțe, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii primei instanțe și emiterea unei noi încheieri cu privire la interpretarea prevederilor art. 61 alin. (2) din Regulamentul Găgăuziei.

În motivarea recursului au invocat că, nu sunt de acord cu încheierea primei instanțe, deoarece concluziile primei instanțe sunt eronate.

Au menționat că, conform art. XIX alin. (1) lit. a), (6), (10), (11), (14) și (20) din Legea nr. 191 din 08 mai 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, sistemul instanțelor judecătorești se reorganizează după cum urmează: tribunalele municipiilor Chișinău, Bălți, Bender, Cahul și Comrat se reorganizează în curțile de apel Chișinău, Bălți, Bender, Cahul și Comrat. Judecătorii tribunalelor

se reconfirmă în calitatea de judecători ai curților de apel la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, prin decret al Președintelui Republicii Moldova. Dosarele și alte documente aflate în arhiva Curții de Apel cu sediul în municipiul Chișinău și în arhivele tribunalelor la data începerii funcționării instanțelor judecătorești reorganizate, precum și cele examinate în perioada de tranziție de către instanțele menționate, se vor transmite spre păstrare în arhiva Curții Supreme de Justiție și în arhivele curților de apel. Cauzele civile și cele penale care, la 12 iunie 2003, se află în curs de judecată în primă instanță la Curtea de Apel cu sediul în municipiul Chișinău și la tribunale se vor transmite, după competență, instanțelor judecătorești pentru a fi judecate în fond, cu excepția cauzelor care se află în faza de terminare a judecării. Actele și lucrările efectuate pînă la această dată conform legii anterioare rămân valabile. Apelurile declarate împotriva hotărârilor tribunalelor, neexamineate la data de 12 iunie 2003, se vor transmite, după competență, curților de apel sau, după caz, se vor considera recursuri și se vor transmite Curții Supreme de Justiție pentru a fi judecate în ordine de recurs în condițiile legii procesuale noi. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția articolului III punctul 2 referitor la instituirea funcției de referent al judecătorului Curții Supreme de Justiție și a articolului III punctul 22 poziția „Referenți ai judecătorului 48”, ale căror prevederi intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2004.

Au susținut că, din conținutul prevederilor enunțate rezultă clar că, la data de 31 mai 2003 Tribunalul mun. Comrat a fost reorganizat în Curtea de Apel Comrat, toți judecătorii Tribunalului mun. Comrat fiind reconfirmați în calitate de judecători ai Curții de Apel Comrat.

Au mai susținut că, toate dosarele, inclusiv și cele aflate în arhiva Tribunalului mun. Comrat au fost transmise Curții de Apel Comrat. Astfel, succesorul legal al Tribunalului mun. Comrat este Curtea de Apel Comrat.

Au afirmat că, competența Curții de Apel Comrat de a adopta acte cu privire la interpretarea oficială a normelor prevăzute în Regulamentul Găgăuziei rezultă nemijlocit din prevederile Regulamentului Găgăuziei și, anume, din prevederile art.85.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Materialele cauzei atestă că, copia încheierii din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Comrat (f. d. 9-10) a fost expediată în adresa părților la 18 aprilie 2019, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire a Curții de Apel Comrat (f. d. 11), fiind recepționată de Vitalie Dragoi și Manolov Mihail la data de 18 aprilie 2019 (f. d. 11 verso), iar de către Serghei Cernev la 22 aprilie 2019, conform avizului de recepție anexat la dosar. (f. d. 12) În circumstanțele relevate, recursul declarat la 25 aprilie

2019 de către deputații Adunării Populare a Găgăuziei, Vitalie Dragoi, Mihail Manolov și Serghei Cernev se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ a Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este admisibil și întemeiat din următoarele considerente.

Instanța de recurs reține că, prin art. XIX alin. (1) lit. a) din Legea nr. 191 din 08 mai 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial 97-98/43, 31.05.2003) „Sistemul instanțelor judecătorești se reorganizează după cum urmează: tribunalele municipiilor Chișinău, Bălți, Bender, Cahul și Comrat se reorganizează în curțile de apel Chișinău, Bălți, Bender, Cahul și Comrat...”.

Astfel, Tribunalul municipiului Comrat a fost reorganizat în Curtea de Apel Comrat. Prin această normă procesuală de organizare judiciară din arhitectura sistemului judecătoresc din Republica Moldova au fost excluse prin reorganizare tribunalele ca verigă de instanțe judecătorești, iar în activitatea de înlăuntruire a justiției în limita competenței jurisdicționale materiale și teritoriale inter alia au fost succedate de curțile de apel.

Din raționamentul expus, argumentul Curții de Apel Comrat precum că, aceasta nu este succesor al Tribunalului mun. Comrat nu poate fi reținut ca fiind întemeiat.

În conformitate cu prevederile art. 194 alin. (1) din Codul administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Relaționând starea de fapt concretă, stabilită de către instanța de recurs în urma aprecierii probelor dosarului, la temeiul juridic de inadmisibilitate a acțiunii în contencios administrativ invocat în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) lit.e) din Codul administrativ de către Curtea de Apel Comrat în actul judecătoresc contestat de recurenți se rețin următoarele.

În concepția prevederilor art. 38 din Codul administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi înlăntrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămă de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente”.

Dispozițiile legale enunțate instanța de recurs le va interpreta și aplica în corelație sistemică cu noțiunile legale de acțiune în contencios administrativ și condițiile de admisibilitate ale acesteia, după cum urmează.

Conform art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se înlăncă un drept legitim sau o libertate stabilită de lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ de declară inadmisibilă în special când: e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17.

Activitatea administrativă, conform art. 5 din Codul administrativ, reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

În speță, instanța de recurs reține că, Regulamentul Găgăuziei constituie un act administrativ normativ și prin urmare, o formă de realizare a activității administrative. Conform art. 12 din Codul administrativ, un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

Prin drept vătămat se înțelege, conform art. 17 din Codul administrativ, orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitatea administrativă.

Pentru înaintarea acțiunii în contencios administrativ și admisibilitatea acesteia este suficient ca reclamantul să justifice un drept recunoscut de lege prin alegația circumstanțelor de fapt și motivelor juridice în cererea de chemare în judecată.

La caz, prima instanță a confundat noțiunea de revendicare a dreptului cu temeinicia acestuia, și pe cale de consecință, examinarea admisibilității cu temeinicia acțiunii în contenciosul administrativ.

Recurenții-reclamanți invocă un drept de interpretare a Regulamentului Găgăuziei ce se referă la realizarea dreptului electoral privind alegerea Bașcanului Găgăuziei, drept care trebuie înțeles în corelație strânsă, în primul rând cu statutul recurenților-reclamanți de deputați ai Adunării Populare a Găgăuziei, Dragoi V., Manolov M. și Cernev S., în al doilea rând cu particularitățile Găgăuziei ca unitate administrativă autonomă cu statut juridic special a Republicii Moldova și de asemenea cu conceptul de acțiune atipică de control normativ.

Conform art. 206 alin. (1) lit. e) din Codul administrativ, prin acțiunea de control normativ se solicită examinarea legalității unui act administrativ normativ, și anularea în tot sau în parte a acestuia dacă este ilegal.

Astfel, în esență, interpretarea de către Curtea de Apel Comrat a Regulamentului Găgăuziei urmează a fi înțeleasă ca un aspect al legalității actului administrativ normativ și ca pe o acțiune atipică de control normativ.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a anula încheierea din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Comrat și de a restitui cauza Curții de Apel Comrat pentru examinare.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 243 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se anulează încheierea din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Comrat, în cauza de contencios administrativ la cererea depusă de către deputații Adunării Populare a Găgăuziei, Vitalie Dragoi, Mihail Manolov și Serghei Cernev cu privire la interpretarea art. 61 alin. (2) din Regulamentul Găgăuziei și se restituie cauza Curții de Apel Comrat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu